

KESKKONNAAMET

Kultuuripärandi koolitused Vilsandi rahvusparkis 2016-2017

Krista Kallavus
Kultuuripärandi spetsialist

Kultuuripärandi seminar ja meistrikläss

„Vorm, kujund ja looming
traditsioonilises ning
kaasaegses rahvakunstis“

A. Seminaripäev, kus käsitletakse
materiaalse pärandi kujundite ja vormi
mõistmise teoreetilist tagamaad.
Kujunduselementide tähendusi
rahvakunstis, nende kasutamist
tänapäeva tootearenduses, säilitades
sidet traditsiooniga ja hoides kultuuri
läbi loovuse elavana.

B. Praktiline õppepäev rahvuslike
pärimuselementide säilitamisest
igapäevakeskkonnas ning tootedisaini
individuaalne juhendamine
meistriklässi õppevormis.

EHEsummatavet OÜ

19.märts, 2.aprill, 10.august 2016

Tõrva ja lubja traditsiooniline valmistamine ja kasutamine

Tõrv 10.juuni

- Möisakülas Saare Tõrv OÜ Enn Berens „Tõrva tootmise tehnoloogiad ja demonstratsioon“
- Käre OÜ ettekanne „Tõrva toomine ja kasutamine traditsioonilises ja kaasaegses ehituses“
- Atla külas Käre OÜ ettekanne Lause talu suitsusauna renoveerimisest, puitkatusest. Tõrva kasutamise tehnoloogiad ning ohutus.
- Suitsusauna katuse praktiline tõrvamine

Käre OÜ, OÜ Saare Tõrv, Limex OÜ
10. -11. juuni 2016

Lubi 11.juuni

- Lubja tootmise ajalugu.
- Ekskursioon lubjapargis
- Lubjamördi valmistamine krohvimine
- Lubja kasutamine traditsioonilises ja kaasaegses ehituses
- Lümända külas Limex OÜ lubjapastad ja värvid. Lubivärvi toonimine värvimuldadega, kohupiimavärv.

Niitmine ja teritustööd

Saaremaa Muuseum

Mihkli Talumuuseumis

13.juuli 2016

11.00 Vikatinäituse avamine. Saaremaa vikatid ja vikatimeistrid.

11.30 Vikati valmistamise sissejuhatus sepp Gunnar Vares

12.00 Tööriistade teritamine (peitlid, kirved, noad). Teritamise individuaalne juhendamine Tallinna Ülikool puidutehnoloogia lektor Jaan Keerdo

13.30 Niitmisest, erinevatest vikatitest, nende löestamisest, teritamisest (lõikamine, käiamine, käiamine, luiskamine). Avo Rosenvald

14.30 Kaasaegsed vikatid niitmise demonstratsioon ja pinnimine Jaanus Viese (Looduskeskus OÜ)

16.00 Niitmisvõistlus „Viki vikat“. Võta oma lemmikniiduvikat kaasa!

16.30 Niitmisvõistluse võitjate autasustamine.

Seppade kommentaarid valminud vikatile. Vikatipäeva lõpetamine

Kuivlaos segakivimüüri ladumine

Kuusnõmmel Laiakivi talus

1.oktoober

- Talu ja hoone ajalugu
- Kivimüüri ehitusviisid ja ohutustehnika
- Pae- ja raudkivist eraldi ja segamüüri kuivladu
- Raudkivide lõhkumine

2.oktoober

- Kivimüüri ladumine.
- Müüri kaitsmine ilmastikumõjude eest.

1.-2. oktoober 2016 Maakivist OÜ

Traditsioonilise looduskasutuse tootearendus

1. Kellele ja miks. Kliendikeskse mõtlemise harjutused. Grupitööd. Praktiline töö: koostame ja edastame sõnumi sihtgrupile. Kirjast inspireeritud.
2. Funktsionaalne. Ebafunktsionaalne. Mis mõjutab kvaliteeti. Kuidas kasutsmugavust analüüsida. Praktiline töö: ehitame „tööriista“ toote disaini mõjutavate tegurite illustreerimiseks. Materjalikooslused.
3. Tegija nägu. Käsitööoskuse tähendus täna. Käsitöö kui luksuskaup. Käsitöö ja leiutamine. Praktiline töö: Käsitöölise portfoolio koostamine. Omatäenduslik märk.
4. Kohalik ja oma. Äratundmised. Info ja emotsioon suveniirtootes. Praktiline töö: Etteantud visuaalidega töötamine
5. Unikaalkäsitöö. Tiražeeritud käsitöötoode. Tööstuslik meene. Praktiline töö: Ehitame väärtuste mõõdiku. Seotud ornamendi loomine.
6. Käsitööväljapaneku kujundamine. Pakkimine ja pakkumine. Praktiline töö: pakendi anatoomia, väljapaneku reeglid
7. Kursusel esile kerkinud küsimuste ja teemade, mis osalejate arvates ei saanud piisavat tähelepanu, käsitlemine. Ja harjutused nendel teemadel.

Kadipuu OÜ

7 päeva okt 2016-aprill 2017

Loodus- ja kultuuriväärtused koduaias

Teoreetiline osa ettekanne, arutelu ja kuulajate küsimustele vastamine

- Ülevaade Eesti aiakujunduse ajaloost.
- Vanade taluaedade planeering.
- Mida silmas pidada traditsioonilise taluaia taastamisel ja kujundamisel.
- Põlised maitse- ja toidutaimed, ravimtaimed, viljapuud ja marjakultuurid, köögiviljad ning ilutaimed – nende päritolu ja jõudmine vanaema aeda.
- Kuidas määrata oma koduaia taimi.
- Põlissordid - meie kultuuripärand.
- Kuidas valida taluaeda sobivaid liike ja sorte.

Praktika maastikul. 2 vana aeda ja 1 võimalik tulevane aed.

- Kuidas planeerida õue loodusmaastikul (väärtused ja kaitse).
- Aiaplaneering endisel õuealal (väärtused ja kaitse).
- Kujundatud koduaia probleemide analüüs

OÜ Vanaema Aed
28.juuni 2017

Kirves ja kirvetööd

Mihkli Talumuuseumis

- Vähegi ilusa ilma korral paneme keema kirvesupi
- Gunnar Vares räägib kirve valmistamislugu ja kes koos abilistega valmistab sepikojas päeva lõpuks ka tõsise Eesti kirve.
- Jaan Keerdo räägib kirve kujunemisest, kasutusest ja praktilistest töövõtetest:

Teooria:

- Kirveste ajalugu, kasutusala, elukutsed ja tehtavad tööd.
- Haabjameistri künakirvest liipritahuja lutini ning kraavihalli kiinist lihunikukirveni

Tegevused:

- Varred ja varretamine, teritamine ja hooldus.
- Puu saagimine ja lõhkumine, laasimine ja tahumistööd
- Vaatame vastvalminud kirvest

17.00 Niitmisvõistlus „Viki Vikat 2017“. Oma vikat kaasa!

17.15 Ainult julgetele! Kirveviskamisvõistlus. „Viki Kirvenägu 2017“

- Lõbusama tuju teeb Löötsapoiss
- Koolituse eesmärk: Tutvustada kirve kasutusala, hooldust ja kirvega tehtavaid töid.

**Eesti Haabjaselts
13.juuli 2017**

Roo kasutamine katusematerjaliks

Vilsandi külas Küti talus

Muhro OÜ

16.-19. juuli 2017

16. juuli

- Teoreetiline osa. Ettekanded Küti talu ajaloost, roogkatuste kujunemine, eripära, ehitusviisid, ohutus.
- Katusräästa alustamine (roovi kõrgendamine, kahlude asetus ja jagamine)

17.juuli

- Praktiline töö roogkatuse ehitamine. Soomuseosa ja katuseäärte kujundamine

18. juuli

- Viimase soomusekorra ja katuseharja ehitamine. Katuse viimistlemine

19.juuli

- Töö lõpetamine. Tööplatsi korrastamine, roo ladustamine

Pikkhoone palgivahetus

Atla küla, Lause talu

Purest OÜ
11.-13. august 2017

11.august

- Teoreetiline loeng puithoonete seinapalkide erinevad kahjustused, erinevad lahendused. Lause pikkaida ülevaatus ja planeeritavad tööd.

12. august

- Otsapalkide toestamine ja sidumine, pehkinud puitosa väljasaagimine, tapiotste proteesimine, uute seinapalkide tahumine ja varamine. Puulõiked ja faasid

13. august

- Praktiline palgivahetus- vara märkimine, uute palkide varamine.
- Palkide otsakaunistused ja lõiked, Uute palkide tagasisobitamine.
- Teoreetiline loeng „Eesti puitehituspärandist“

Puitesemete restaureerimine

Mihkli Talumuuseumis

15., 16. ja 24. september

Koolitusel käsitletavat teemad:

- eseme säilivuse hindamine, puiduliigid
- naelte, kruvide, klaaside, manuste eemaldamine, värvist, lakist puhastamine
- puiduparandused, metalldetailide puhastamine
- lihvimine, kruntvärv, kittimine, pahteldamine, värvimine

Väljasõiduseminar ERM-i

28. Oktoober 2017

13-14.30 Läänemaa ja Lääne-Saaremaa
kihelkondade rõivaste tutvustamine
Rahvarõivanäitusel /Reet Piiri/

14.30-15 Ajutise näituse „Eesti mood 100“
tutvustamine /Reet Piiri/

15.00-15.30 Lääne-Eesti ja Lääne Saaremaa
tekstiilesemed näitustel „Eesti Vabariik 100“ ja „Aja
jalg Eesti vaibal“ /Reet Piiri/

15.30-17. Seminariettekannet muuseumi kogudes
leiduvast teabest ja pärandist, (arhiiv,
raamatukogu, fotokogu). Kust mida kuidas otsida.
MUIS-i kasutamine /Reet Piiri/

29. oktoober 2017

9-11 Tartu Kõrgema Kunstikooli tekstiilieriala
tehniliste võimaluste tutvustamine.
Pärandmotiivide kasutamine kaasaegsetes
lahendustes /Veinika Västriku/

12.30-14.30 Heimtali Muuseumi kogude
tutvustamine. Loeng „Pärand ja looming“ /Anu
Raud/

Hoonete tervis ja sisekliima. Soojustamine ja ventilatsioon.

Viilup OÜ
4.november 2017

Koolituse eesmärk: Anda teadmisi hoonete soojustamisest, erinevatest materjalidest, ventilatsioonist. Kuidas soojustada nii, et sisekliima ei kahjustaks meie ega ehitiste tervist. Miks just tänapäeval hallitus meie majja kolib? Vastused kuulajate küsimustele.

Õppepäeva sisu: Teoreetilised loengud praktiliste näidetega hoonete konstruktsioonide ning ehitus- ja soojustusmaterjalide mõjust sisekliimale. Küsimused võib saata juba registreerumisel

Statistika

Vilsandi rahvuspargis 2016-2017 toimus kultuuripärandi koolitusi 13 teemal, kaks seminari, kaks ehituspärandi ja 10 looduskasutuse koolitust kokku 31 koolituspäeva, kus osales üle 500 huvilise

2018-2019 kavandatavad koolitused

- Vilsandi saarel Tongrielu kivivaremete konserveerimine
- Katuse teema- roogkatuseste parandamine
- Looduslikud värvid. Keeduvärvi valmistamine.
- Saed
- Lääne- Saare murdekeel
- Vilsandi juubeliüritused, tutvustada pärandit väljaspool rahvusparki
- Vilsandiga seotud kirjanduspärand

KESKKONNAAMET

Aitäh!